

**ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการ
การปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์**
**Opinions of leaders and community committees on the
implementation of good governance to be used in the operations of
Buriram Municipality Buriram Province**

พระครูปลัดนิเวช ชินวโร¹, วินิจ ผาเจริญ²

Phrakhrupalad Niwet Chinavaro, Winit Pharcharuen

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำชุมชน ที่อาศัยในเขตเทศบาลบุรีรัมย์ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 257 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการทดสอบตามสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุอาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชน; หลักธรรมาภิบาล; การปกครองส่วนท้องถิ่น

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

² วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: winit.phacharuen@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the opinion level of leaders and community committees towards the implementation of good governance in Buriram Municipality's work. 2) A comparative study of the opinions of leaders and community committees on the implementation of good governance in practice. Operation of Buriram Municipality quantitative research Classified by personal characteristics of the population. The sample group used in this study was 257 community leaders living in Buriram municipality aged 18 years and over. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation. The results showed that The opinion level of leaders and community committees towards the implementation of good governance in Buriram Municipality's operations Buriram Province Overall, it's at a high level. and hypothesis testing found that people with sex, age, occupation, educational level and length of stay in different areas

Keywords: opinions of leaders and community committees; good governance; local government

บทนำ

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นให้ดำเนินการปกครองด้วยตนเองตามระบอบประชาธิปไตย โดยให้ประชาชน ในท้องถิ่นสามารถเลือกบุคคลขึ้นมาทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย จัดทำบริการสาธารณะ และแก้ไขจัดการปัญหาให้กับคนในพื้นที่ โดยเทศบาลจะเป็นหน่วยงานในระดับพื้นฐานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถรับรู้ปัญหาและความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งการเข้ามาเป็นผู้บริหารงานของเทศบาลต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกันก็มีสภาเทศบาลทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร แต่ในสภาพความเป็นจริงการใช้อำนาจของผู้บริหารและสภาเทศบาลกลับมีปัญหาทั้งในเรื่องความขัดแย้ง การผูกขาดอำนาจ การถูกครอบงำโดยส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนเรื่องความสุจริตและความ โปร่งใส นอกจากนี้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลอาจขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหารและฐานะผู้แทนของประชาชน บางส่วนมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตนใช้อิทธิพลท้องถิ่น ปิดหู ปิดตาประชาชนไม่ให้รับรู้การบริหารงานและพยายามกีดกัน ไม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการดำเนินงาน ยังผลให้การพัฒนาท้องถิ่นและการจัดบริการ สาธารณะแก่ประชาชนได้รับผลกระทบในวงกว้าง (เอกราช รังสรรค์, 2553)

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good governance) จึงถูกนำมาใช้เพื่อให้การใช้อำนาจ และการดำเนินงานของเทศบาลดำเนินไปอย่างสุจริต โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม กำหนดแผนการพัฒนา และตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารได้ โดยในปี 2542 ได้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ซื่อตรง สามารถทำงานร่วมกับภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่น รวมทั้งต้องสร้างเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและในปี 2546 ได้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐชัดเจนขึ้น โดยมีการบัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กำหนดแนวทางให้องค์กรภาครัฐทุกหน่วยงานมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน 6 ประการ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2552) ประกอบด้วย หลักนิติธรรม (Rule of law) หลักคุณธรรม (Virtues) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเห็นได้จากพันธกิจของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ คือ การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ มีความเข้มแข็ง โดยการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของคนทุกระดับ อนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชน จัดให้มีการจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสียอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เทศบาลเมืองบุรีรัมย์มีนโยบายในการพัฒนาหลายด้าน ได้แก่ นโยบายด้านการแก้ไขปัญหาคาใจความยากจน ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม ในส่วนของ โครงการของเทศบาลบุรีรัมย์ที่จะพัฒนาสามารถแยกได้เป็นรายด้านดังนี้ ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค

สาธารณูปการและโครงสร้างพื้นฐานมีทั้งหมด 14 โครงการ ซึ่งเป็นการก่อสร้างและซ่อมแซมถนน และปรับปรุงบำรุงรักษาเส้นทางต่างๆ ให้ทั่วถึงด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต มีทั้งหมด 32 โครงการ เป็นการป้องกันและควบคุมในส่วนของโรคต่างๆ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตลอดจนพัฒนาครอบครัวในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ด้านบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 2 โครงการ โดยปรับปรุงชุดขยาย บ่อขยะตลอดจนร่วมใจกันปลูกป่า ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีทั้งหมด 5 โครงการ โดยพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการประชาชน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดีโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม มีทั้งหมด 2 โครงการ โดยส่งเสริมและสนับสนุนวิถีชีวิตประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับของประชาชน ซึ่งเป้าหมายคือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มุ่งกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทราบถึงระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และการปรับกลยุทธ์ในการดำเนินงาน รวมทั้งพัฒนาระบบการบริหารเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ จำนวน 442 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ ของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ (ข้อมูลบุคลากรเทศบาล, 2562)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ จำนวน 257 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างซึ่งคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อน 0.05 และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือในการวิจัย

โดยผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่งคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์ปฏิบัติการ (IOC : Index of Item objective Congruence) เกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.06 ขึ้นไปได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00แบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลอง ที่ไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30

คน แล้วนำมาทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งใช้สถิติในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมมติฐาน ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage)

3.2 วิเคราะห์การส่งเสริมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้ค่าเฉลี่ย(X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่า t-test

3.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า F-test หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะดำเนินการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ สูง ที่สุด ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม รองลงมา หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ

หลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงที่สุด ได้แก่การปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎระเบียบและกรอบเวลาการปฏิบัติ รองลงมาการตรากฎระเบียบเป็นธรรม และการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเสมอภาค

หลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงที่สุด ได้แก่ เทศบาลปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ รองลงมา เทศบาลปลอดจากการทำผิดวินัย

หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ เทศบาลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน รองลงมา เทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและเทศบาลเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่าง ตรงไปตรงมา

หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารรองลงมาการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงประชามติและการเปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจปัญหาสำคัญ

หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของชุมชน รองลงมาการใส่ใจปัญหาสาธารณะของชุมชน และการตระหนักในสิทธิหน้าที่ของเทศบาล

หลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ การใช้วัสดุอุปกรณ์ในเทศบาลอย่างคุ้มค่า รองลงมา การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้สมบูรณ์ยั่งยืน และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

สมมุติฐานการวิจัยที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีการรับรู้ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีการคิดเห็นผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน

สมมุติฐานการวิจัยที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนของอายุกับระดับการคิดเห็นผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน ต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอายุ 21 -30 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป และประชาชนที่มี อายุ 41 - 50 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป

สมมุติฐานการวิจัยที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการรับรู้ระดับความคิดเห็นผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนของอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ

สมมุติฐานการวิจัยที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการรับรู้ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการศึกษากับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล พบว่า $F \text{ Prob} = .007$ มีค่าน้อยกว่า นัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี

สมมุติฐานการวิจัยที่ 5 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่กับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่ำกว่า 1 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่มากกว่า 10 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัว บุคคล จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความรักุมและ รวดเร็วด้วย นอกจากนี้หลักนิติธรรม เป็นหลักที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จากการใช้อำนาจรัฐและหลักนิติธรรมที่สำคัญต้องอธิบายเรื่องต่างๆ

เช่น การแบ่งแยกอำนาจการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ และฝ่ายปกครอง ความชอบ ด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษา การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการ เทศบาลตำบลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาล พบว่า หลักนิติธรรม มีการรับรู้ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ วันดีศรี(2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด ร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักนิติธรรม มีการรับรู้ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักคุณธรรมเป็นการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัยประจำชาติหลักคุณธรรมสำหรับการบริหารถ้ากล่าวถึงจรรยาบรรณ ก็จะหมายถึงการศึกษาและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการตัดสินใจภายในกรอบของมาตรฐานทางศีลธรรม หรือการศึกษาความมีพฤติกรรมอะไรบ้างที่ “ถูก” หรือ “ดี” สมควร หรือไม่สมควรเมื่อมองจากมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ จรรยาบรรณอาจหมายถึงศาสตร์และ หลักการเกี่ยวกับศีลธรรม เป็นหลักที่อธิบายถึงธรรมที่เป็นคุณงามความดี และคุณงามความดีอยู่ในจิตใจของมนุษย์ทุกคน โดยผู้นั้นแสดงพฤติกรรมที่เรียกว่า ศีลธรรม ซึ่งหมายถึง ภาวะที่ดีที่ชอบ ในแง่ของการบริหารองค์กรปลอดจากสิ่งไม่ดี ได้แก่ ปลอดจากการทำผิดวินัย ปลอดจากการทำผิด กฎหมายและปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉางผลการศึกษา การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตำบลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาล พบว่า หลักคุณธรรม มีการรับรู้ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรินทร์ เพ็งสุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยดังนี้ ระดับการรับรู้การบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักความโปร่งใส เป็นคุณสมบัติที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา และเข้าใจง่ายอีกนัยหนึ่งโดยการเปรียบเทียบกับ การทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่คอร์รัปชันมีความหมายในเชิงลบ แสดงถึงพฤติกรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจหน้าที่กระทำการใดๆ ในลักษณะซ่อนเร้น เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน เช่น การผูกขาดอำนาจหน้าที่และการใช้ดุลยพินิจมากเกินไปโดยไม่มีหรือมีการตรวจสอบและความโปร่งใสน้อย ส่วนความโปร่งใส มีความหมายในเชิงบวก แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่รู้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่กระทำการใดเพื่อประโยชน์สาธารณะองค์ประกอบและเครื่องชี้วัดของความโปร่งใส ผลจากการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างเครื่องชี้วัดคอร์รัปชันในบริบทของสังคมไทย พบปัจจัยที่สามารถ นำมาใช้อธิบายความโปร่งใสได้ เช่น ความโปร่งใสด้านโครงสร้างของระบบงาน ความโปร่งใส ด้านระบบการให้ทุน ความโปร่งใสของระบบการให้โทษ ความโปร่งใสด้านการเปิดเผยของระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรินท์ เฟ็งสุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยดังนี้ ระดับการรับรู้การบริหารงานของ เทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ วันดีศรี (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชน เกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่าการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความโปร่งใส มีการรับรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

4. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่อง ต่าง ๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและหรือคณะทำงานโดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติเป็นเรื่องของการเข้าไปเกี่ยวข้องในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการปกครอง เพื่อที่จะเข้าใจในเรื่องนั้นๆ หรือการเข้าไปรู้เห็นในกิจกรรม หรือกระบวนการต่างๆ ในการรับรู้ในการตัดสินใจในการควบคุม ในการดูแลและรวม ไปถึงการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริต และกิจกรรมนั้นๆ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ประชาชนโดยส่วนรวม โดยรากฐานของการปกครองแนวธรรมาภิบาลมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่การให้ข้อมูล การเปิดรับความคิดเห็นของประชาชน การปรึกษาหารือการวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติและการควบคุม

โดยประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ โชติชัชวาลกุล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลหนองเสเดา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารของเทศบาลหนองเสเดา หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรินทร์ เพ็งสุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยครั้งนี้ ระดับการรับรู้การบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

5. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักความรับผิดชอบเป็นการตระหนักใน สิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับ ผลดีและผลเสียจากกระทำของตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารกิจการสาธารณะความเชื่อดังกล่าวและความสนใจในสังคมไทยนั้นมีแรงผลักดัน จากทั้งภายในและภายนอก สำหรับปัจจัยภายนอกหลักธรรมาภิบาลนับว่าเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความสนใจในความรับผิดชอบต่อของข้าราชการอยู่มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษา การรับรู้ของประชาชน เกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตำบลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาล หลักความรับผิดชอบ มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรินทร์ เพ็งสุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก

6. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนจะครอบคลุมถึง ดัชนีที่วัดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดัชนีวัดการประหยัดและดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันเครื่องชี้ผลในการปฏิบัติหรือการประเมินของการดำเนินการนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ โชติชัชวาลกุล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลหนองเสเดา ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารของ

เทศบาลหนองสะเดา หลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด หลักความคุ้มค่า มีการรับรู้ในระดับมาก

7. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนเพศชายมักจะเป็นตัวแทนของครอบครัวในการเข้ามาติดต่อกับเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จึงทำให้รับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาลมากกว่าเพศหญิง ที่ส่วนมากจะมีหน้าที่ดูแลบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสกสรรค์ นิสัยกล้า (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำนโยบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เพศชายและเพศหญิง มีการปฏิบัติตามปัจจัยต่างๆ ของการนำนโยบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

8. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอายุ 21 - 30 ปี มีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป และประชาชนที่มีอายุ 41 - 50 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า ส่วนใหญ่จะเคยไปรับบริการกับเทศบาล มากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย ทำให้ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่าจะรับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาลมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวัชร หงส์คู (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครสมุทรสาคร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้การบริหารจัดการของเทศบาลนครสมุทรสาครตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

9. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีการรับรู้ แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีการรับรู้ แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีความหลากหลายใน อาชีพ ย่อมทำให้มีการติดต่อประสานงานกับเทศบาลไม่เหมือนกัน จึงทำให้มีการรับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวัชร หงส์คู (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา

เทศบาลนครสมุทรสาครผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีการรับรู้การบริหารจัดการของเทศบาลนครสมุทรสาครตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

10. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ปริญญาตรีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่า ปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่มีการศึกษาที่สูงกว่า จะมีความเข้าใจในกลไกและกระบวนการทำงานของเทศบาล มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาน้อย ดังนั้น จึงทำให้มีการรับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ วันดีศรี (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด

11. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่ำกว่า 1 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ มากกว่า 10 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลานาน จะมีความจำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องและไปใช้บริการของเทศบาล บ่อยครั้งกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลาที่น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวัชร หงส์คุ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครสมุทรสาคร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่างกันมีการรับรู้การบริหารจัดการของเทศบาลนครสมุทรสาครตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ โดยภาพรวมผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้เกิดมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขึ้นพื้นฐานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการเมืองการบริหาร ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสุขภาพ และด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ การตรากฎระเบียบให้ทันสมัย ดังนั้น เทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบทุกปี เพื่อให้กฎระเบียบมีความทันสมัยตลอดเวลา

1.2 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ เทศบาลส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง ดังนั้น เทศบาลควรจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.3 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ เทศบาลส่งเสริม ให้การดำเนินงานสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ดังนั้น เทศบาลควรเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของเทศบาลในทุกช่องทาง เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบ ความถูกต้องได้

1.4 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติงาน ดังนั้น เทศบาลควรจัดเวทีให้ ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนและการปฏิบัติงานของเทศบาลเพื่อให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติงาน

1.5 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน ดังนั้น เทศบาลควรจัดตั้งหน่วยงานรับแจ้งเรื่องร้องเรียนจาก ประชาชนโดยตรง เพื่อให้ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้น

1.6 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ การรณรงค์ให้ชาวบ้านมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า ดังนั้น เทศบาลควรมีมาตรการใช้ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและประกาศใช้อย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นแบบอย่างให้ชาวบ้านมีความประหยัดใช้ของ อย่างคุ้มค่ามากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

- เบญจวรรณ วันดีศรี. (2546). การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พรินทร์ เพ็งสุวรรณ. (2547). ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรัณยา นิลประยูร. (2551). ศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามการรับรู้ของประชาชน. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐแนวใหม่) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- เสกสรรค์ นิสัยกล้า. (2551). การนำนโยบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา. (2546). การบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิชาติ โชติชัชวาลกุล. (2546). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลหนองสะเดา หมู่ที่ 4 ตำบลหนองสะเดา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์